

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 3145/2021
03.11.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Драгане Маринковић и Иване Рађеновић, чланова већа, у парници тужиоца АА из села ..., Општина Топола, чији је пуномоћник Миона Михаиловић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Министарство унутрашњих послова, Сектор за ванредне ситуације, коју заступа Државно правобранилаштво, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 4718/20 од 20.10.2020. године, у седници одржаној 03.11.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 4718/20 од 20.10.2020. године.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П 22799/18 од 06.09.2019. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев и тужена обавезана да тужиоцу на име накнаде штете исплати 3.525.431,00 динара са законском затезном каматом почев од пресуђења 06.09.2019. године до исплате. Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев у делу којим је тужилац тражио да се тужена обавезе да му исплати законску затезну камату на досуђени износ од 3.525.431,00 динара од 25.12.2015. године до 06.09.2019. године. Ставом трећим изреке, тужена је обавезана да тужиоцу накнади трошкове поступка од 226.600,00 динара, са законском затезном каматом од дана извршности одлуке до исплате. Ставом четвртим изреке, одбијен је захтев у делу којим је тужилац тражио законску затезну камату на трошкове парничног поступка од 06.09.2019. године до дана наступања услова за извршење. Ставом петим изреке, одбијен је предлог тужиоца за ослобађање од плаћања трошкова судских такси.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 4718/20 од 20.10.2020. године, ставом првим изреке, преиначена је првостепена пресуда у ставовима првом и трећем изреке, тако што је одбијен тужбени захтев којим је тужилац тражио да се тужена обавезе да му на име накнаде штете исплати 3.525.431,00 динара са законском затезном каматом од пресуђења 06.09.2019. године до исплате. Ставом другим изреке, обавезан је тужилац да туженој накнади трошкове парничног поступка од 45.000,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешне примене материјалног права и погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања.

Врховни касациони суд је испитао побијану одлуку применом члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку („Сл. гласник РС“ број 72/11... 18/20), па је нашао да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а у поступку пред другостепеним судом није дошло до пропуста у примени или до погрешне примене које од одредаба овог Закона, па нема ни повреде из члана 374. став 1. ЗПП, на коју се ревизијом указује. Због битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. Закона о парничном поступку не може се изјавити ревизија у смислу члана 407. став 1. тачка 2. тог закона.

Према утврђеном чињеничном стању, на подручју Општине Топола је 30.07.2014. године падао град, који је нанео велику штету пољопривредним усевама, посебно воћњацима пољопривредних газдинстава са те општине. Радарски центар „Букуља“ стрелцима из Тополе није издао наредбу, сигнал за испаливање противградних ракета иако су ове ракете биле набављене. Због изостанка наредбе за испаливање противградних ракета тужилац је претрпео штету на плодовима у воћњаку коју је надлежна општинска комисија проценила у износу од 3.958.511,00 динара, од које му је 27.11.2015. године из буџета Општине Топола исплаћено 73.080,00 динара, на име штете коју је претрпео 30.07.2014. године.

Код овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је усвојио тужбени захтев и тужену обавезао да тужиоцу плати 3.525.431,00 динара, односно преостали износ до пуне накнаде утврђене штете, настале од елементарне непогоде, налазећи да је тужена према члану 172. став 1. Закона о облигационим односима - ЗОО одговорна за штету због нечињења, односно неправилног и незаконитог рада њених органа, због чега је у обавези да му исту накнади, у смислу одредаба чланова 2, 8. тачка 28 и 132. тачка 7 Закона о ванредним ситуацијама, члана 18. Закона о метеоролошкој и хидролошкој делатности и члана 20. тачка 19 Закона о локалној самоуправи. Првостепени суд је оценио да потраживање тужиоца није застарело у смислу члана 376. ЗОО, јер је тужена исплатом 73.080,00 динара (који представља део процењене штете тужиоца у висини од 3.958.511,00 динара), а која је извршена 27.12.2015. године признала дуг, те да је наведеног дана наступио прекид застарелости који је почео да тече изнова, а до подношења тужбе 25.12.2018. године није протекао субјективни рок од 3 године, у смислу члана 376. у вези члана 388. ЗОО.

Другостепени суд је оценио да су у конкретном случају Општина Топола и тужена Република Србија солидарни дужници обавезе накнаде материјалне штете тужиоцу, закључивши да је исплатом коју је Општина Топола извршила тужиоцу дана 27.12.2015. године, у смислу члана 422. у вези члана 387. став 2. ЗОО, прекинут рок застарелости тужиоцевог потраживања само према једном

солидарном дужнику – Општини Топола, која у смислу члана 12. Закона о локалној самоуправи има статус правног лица, али не и у односу на другог солидарног дужника, тужену Републику Србију. Пошто је тужиоцу штета причињена 30.07.2014. године, а тужилац тужбу против тужене поднео 25.12.2018. године, то исплатом коју је извршио други солидарни дужник 27.12.2015. године у односу на тужену није наступио прекид застарелости у смислу члана 422. ЗОО. Следом тога је основан истакнути приговор застарелости у смислу члана 376. истог закона због протека рока од 3 године од дана сазнања за штету и њеног учиниоца, па је побијаном одлуком првостепена пресуда преиначена и тужбени захтев одбијен.

По оцени Врховног касационог суда одлука другостепеног суда је заснована на правилној примени материјалног права.

Одредбом члана 422. ЗОО прописано је да ако застаревање не тече или је прекинуто према једном дужнику, оно тече за остале солидарне дужнике и може се навршити, али дужник према коме обавеза није застарела и који је морао да је испуни има право захтевати од осталих дужника према којима је обавеза застарела да му накнаде сваки свој део обавезе (став 1), да одрицање од навршене застарелости нема дејства према осталим дужницима (став 2).

Сагласно наведеном, код пасивне солидарне облигације, ако застарелост не тече или је прекинута према једном дужнику, она тече према другим солидарним дужницима и може да настане. У конкретном случају, тужилац тужбом поднетом 25.12.2018. године тражи да се обавезе тужена да му на име накнаде штете (у смислу члана 172. ЗОО) исплати 3.525.431,00 динара са припадајућом каматом, због незаконитог и неправилног рада њених органа, будући да је пропустила да стрелцима нареди да дејствују у циљу заштите материјалних добара становника Општине Топола, због чега одговара за штету која је тужиоцу овом приликом нанета. Из чињеничног утврђења следи да је тужиоцу штета причињена на плодовима у воћњаку 30.07.2014. године, да је надлежна комисија штету проценила у износу од 3.958.511,00 динара, да је тужиоцу 27.12.2015. године на име наведене штете из буџета Општине Топола исплаћено 73.080,00 динара. Имајући у виду наведено, по оцени Врховног касационог суда правилан је закључак другостепеног суда да исплатом коју је Општина Топола извршила тужиоцу 27.12.2015. године у смислу члана 387. став 2. ЗОО није прекинут рок застарелости тужиочевог потраживања у односу на тужену као дужника. Стога је правилно другостепени суд применио материјално право када је закључио да је потраживање тужиоца за накнаду материјалне штете од тужене застарело у смислу одредбе члана 376. ЗОО.

Без утицаја су наводи ревизије да у конкретном случају нема солидарне одговорности Општине Тополе, будући да штету није проузроковала. По члану 387. ЗОО застаревање се прекида када дужник призна дуг (став 1), признање дуга може се учинити не само изјавом повериоцу, него и на посредан начин, као што су давање отплате, плаћање камате, давање обезбеђења. То значи да признање дуга чини дужник изјавом или радњом из које се без сумње може закључити да дужник тиме манифестује своју вољу да призна дуг. Зато чињеница да је Општина Топола, која у смислу члана 12. Закона о локалној самоуправи има статус правног

лица, из свог буџета исплатила тужиоцу наведени износ на име накнаде штете нема значај признања дуга од стране тужене као дужника.

Без утицаја су на другачију одлуку суда ревизијски наводи којима се указује на решење Владе Републике Србије од 23.12.2014. године, на основу кога је тужена из средстава утврђених Законом о буџету Републике Србије за 2014. годину одобрила бесповратна средства на име помоћи Републике Србије за санирање штета насталих услед елементарних непогода одређеним корисницима (поред осталих и Општини Топола), те да је пре истека рока застарелости тужена извршила исплату дела штете (посредством јединице локалне самоуправе), чиме је наступио прекид застарелости, која је од момента исплате почела изнова да тече у смислу одредбе члана 392. став. 1 ЗОО, па је тужба поднета 25.12.2018. године поднета пре истека рока застарелости. Наиме, Законом о коришћењу средстава за санацију и заштиту од елементарних непогода („Службени гласник РС“, бр. 50/92) прописано је да се средства за санацију и заштиту од елементарних непогода обезбеђују у буџету Републике (члан 2. став 1); средства из члана 2. овог закона користе се за пружање помоћи општинама у санацији штета већег обима насталих елементарним непогодама (члан 3. став 1. тачка 1); средства за намене из члана 3. став 1. тачка 1. овог закона одобравају се без обавезе враћања, а висина тих средстава одређује се према обиму и структури штета, расположивим средствима Фонда и економској развијености општине. У контексту наведених одредаба материјалног права, одобравање новчаних средстава на име пружања помоћи одређеној општини у санацији штета нема значај признања дуга у конкретном случају.

Правилно је одлучено и о накнади трошкова поступка на основу члана 165. став 2. у вези чланова 153. став 1. и 154. став 2. ЗПП.

На основу изнетог, применом члана 414. став 1. ЗПП, Верховни касациони суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Звездана Лутовац, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић